

Przyznaliśmy Nagrodę Giedroycia



Bogusław Chrabota

W tym roku wyróżniamy dwóch wybitnych naukowców i społeczników, orędowników polsko-ukraińskich spraw.

To swoisty paradoks, że 30 lat po upadku komunizmu nasz świat stanął przed zagrożeniami, które dawno uznaliśmy za anachronizm. Jeszcze dekadę temu żyliśmy w naiwnym przekonaniu o końcu historii i bezpiecznej przyszłości naszego kawałka świata. Wszystko zmienił jednak rosyjski imperializm, wywracając do góry nogami nasze poczucie bezpieczeństwa i geopolitykę.

24 lutego 2022 r. pełnoskalowa inwazja Rosji na Ukrainę tylko potwierdziła grozę naszych czasów. W Europie zagościła wojna, a nasz sen o narodowym bezpieczeństwie przeminął bezpowrotnie. Z dnia na dzień stanęliśmy przed nowymi wyzwaniem. To z jednej strony wsparcie dla milionów uchodźców z zaatakowanej Ukrainy, z drugiej przejęcie roli sojuszniczego hubu sił wspierających ukraińską walkę o wolność.

Musieliśmy jako Polacy zderzyć się z reorientacją polityki, koniecznością przebudowy narodowego systemu bezpieczeństwa, dobrojeniem armii. Mamy coraz większą świadomość, że idąca z Kremla polityka agresji będzie determinowała nasze polskie sprawy na kolejne dekady. Warto sobie zadać pytanie, czy redaktor Jerzy Giedroyc, patron przyznawanej przez „Rzeczpospolitą” co roku nagrody, mógł to przewidzieć? Nigdy się tego nie dowiemy. Natomiast jest pewne, że jego doktryna nie tylko nie przestała być aktualna, ale stała się prawdziwą różą wiatrów całej polityki środkowoeuropejskiej.

Dziś kierunkami myślenia wytyczonymi przez redaktora paryskiej „Kultury” kieruje się nie tylko Warszawa, ale wiele europejskich stolic. Gorzki to tryumf po latach, choć podkreśla rangę myśli patrona naszej nagrody, rezydenta Maisons-Laffitte. Jerzy Giedroyc umarł przed niemal ćwierć wiekiem, ale dzięki nagrodzie wciąż patronuje adwokatom środkowoeuropejskich spraw.

Wśród wyróżnionych nagrodą jego imienia są działacze społeczni, pisarze, historycy, politycy z całego regionu. Zawsze, bez wyjątku, to ludzie wybitni, ważni, patrioci swoich ojczyzn. Jest w nich ten sam dostojny rys, który wyróżnia ich w swoich krajach, środowiskach, ojczyznach. W 2022 r. nagrodziliśmy Olenę i Wołodymyra Zeleńskich. W 2023 r. wyróżniamy dwóch wybitnych naukowców i społeczników, orędowników polsko-ukraińskich spraw i braterskich relacji między obu narodami. Pierwszym z nich jest profesor Igor Cependa, rektor Przykarpackiego Uniwersytetu Narodowego im. Wasyla Stefanyka w Iwano-Frankowsku, wielki przyjaciel Polski i wielu z nas. Drugim zaś prof. Stanisław Stępień, założyciel i dyrektor Południowo-Wschodniego Instytutu Naukowego w Przemyślu.

Ich ścieżki życiowe są wzorcem tego, co między nami najlepsze. I gwarancją, że ponad koniunkturalizmem polityków, kwiecistą retoryką i pragmatycznym rozumieniem narodowego interesu unosi się sfera prawdziwych wartości. Gratuluję w imieniu redakcji i czytelników „Rzeczpospolitej”. Pilnych uczniów Jerzego Giedroycia.

/©©